

📄 VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.4

Zamestnanec pracujúci na pracovnú zmluvu dosiahol za január tohto roka zdaniteľný príjem vo výške 790 €. Vypočítajte jeho čistý mesačný príjem, ak:

- nemá podpísané vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a daňového bonusu,
- má podpísané vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a daňového bonusu,
- má podpísané vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a daňového bonusu a uplatňuje si daňový bonus na jedno dieťa (vek 7 rokov).

Riešenie:

a) Hrubý príjem	790,00
– poistné	–105,86
= Čiastkový základ dane	684,14
Preddavok na daň (ČZD x 0,19)	129,99
Čistý mesačný príjem	554,15
b) Hrubý príjem	790,00
– poistné	–105,86
= Čiastkový základ dane	684,14
– NČZD	–375,95
= Znížený základ dane (zdaniteľná mzda)	308,19
Preddavok na daň (ČZD x 0,19)	58,56
Čistý mesačný príjem	625,58
c) Hrubý príjem	790,00
– poistné	–105,86
= Čiastkový základ dane	684,14
– NČZD	–375,95
= Znížený základ dane (zdaniteľná mzda)	308,19
Preddavok na daň	58,56
Daňový bonus	–23,22 ⁸
Znížený preddavok na daň	35,34
Čistý mesačný príjem	648,80

📄 VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.5

Vypočítajte daňovú povinnosť daňovníka za júl tohto roka, ak jeho mesačný základ dane dosiahne výšku 3 365,16 €.

⁸ Výška daňového bonusu sa upravuje každoročne k 1. 1. daného kalendárneho roka.

Riešenie:

$$3\,165,16^9 \times 19\% = 601,38$$

$$(3\,365,16 - 3\,165,16) \times 25\% = 50,00$$

$$601,38 + 50,00 = 651,38$$

Celková daňová povinnosť daňovníka je 651,38 €.

Komentár:

Jednotná sadzba dane pre príjem fyzickej osoby už neplatí. Sadzbou vo výške 19 % sa zdaňuje základ dane, ktorého výška nepresiahne 176,8-násobok sumy platného životného minima za celé zdaňovacie obdobie. Pre zdaňovacie obdobie 2021 je jeho mesačná výška 3 165,16 €. Ak základ dane daňovníka (mesačne alebo ročne) presiahne túto hranicu, časť základu dane podlieha zdaneniu vo výške 25 %.

OKRUHY NA DISKUSIU

1. *Charakterizujte pracovno-právny vzťah.*
2. *Vysvetlite dôvod uplatňovania NČZD na daňovníka a na manželku podpísaním daňového vyhlásenia na zdanenie príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti podľa § 36 ods. 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v z. n. p.*
3. *Upravuje sa daňový bonus každoročne? Ak nie, charakterizujte intervaly jeho úpravy a možnosti jeho uplatnenia pri znížení daňovej povinnosti daňovníka.*
4. *Analyzujte jednotlivé položky hrubej mzdy a načrtnite výpočet celkovej hrubej mzdy zamestnanca.*
5. *Vysvetlite význam sociálneho fondu a daňovo-odvodové povinnosti tohto typu príjmu.*
6. *Definujte príjmy, ktoré nie sú považované za príjmy zahrňované do zdaniteľného príjmu daňovníka (náhrady príjmu) a príjmy, ktoré sú zdaniteľným príjmom daňovníka.*
7. *Vysvetlite pojem životné minimum, stanovenie jeho ročnej výšky a časové intervaly jeho úpravy.*

⁹ Uvedená veličina predstavuje $1/_{12}$ z ročnej hodnoty (176,8-násobok PŽM), t. j. 37 981,94/12.

☰ VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.7

Základ dane z podnikania vo výške 27 300 € vykázal daňovník v tomto roku. Jeho manželka žijúca s ním v spoločnej domácnosti je ZŤP:

- nemala vlastné príjmy,
- mala v tomto roku vlastný príjem vo výške 1 300 €,
- mala v tomto roku vlastný príjem vo výške 6 350 €.

Vypočítajte nezdaniteľnú časť základu dane na manželku.

Riešenie:

Výpočet nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (ďalej len NČZDM):

- $27\,300 < 37\,981,94$ – má nárok na plnú NČZDM, t. j. 4 121,74 €
- $27\,300 < 37\,981,94$ (VP < NČZDM)
NČZDM = $4\,124,74 - 1\,300 = 2\,824,74$ €
- $27\,300 < 37\,981,94$ (VP > NČZDM)
NČZDM = $4\,124,74 - 6\,350 = -2\,225,26$ € (v tomto prípade nemá daňovník nárok na NČZDM)

☰ VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.8

Vypočítajte výšku NČZD na manželku starajúcu sa o dieťa vo veku 2,5 roka, ak manželov základ dane zo samostatnej zárobkovej činnosti je 38 500 €, pričom:

- manželka nemá vlastné príjmy,
- manželka má príjem vo výške 1 300 €,
- manželka má príjem vo výške 4 300 €.

Riešenie:

- $38\,500 > 37\,981,94$ – treba krátiť NČZDM
NČZDM = $13\,620,22 - 9\,625 = 3\,995,22$ €
- $38\,500 > 37\,981,94$ – treba krátiť NČZDM – vlastný príjem manželky
NČZDM = $3\,995,22 - 1\,300 = 2\,695,22$ €
- $38\,500 > 37\,981,94$ – treba krátiť NČZDM – vlastný príjem manželky
NČZDM = 0 € (resp. vlastný príjem manželky > 4 124,74 € → NČZDM = 0)

Komentár:

Pri výpočte nezdaniteľnej časti základu dane na manželku treba najskôr vypočítať progresívne zníženú ročnú NČZD [bod a)] vzhľadom na vysoký základ dane manžela a následne od nej odpočítať vlastný príjem manželky [v bodoch b) a c)].

📄 VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.14

Živnostník pán Milan, ktorý nie je platiteľ DPH, dosiahol príjmy z remeselnej výroby vo výške 14 320 €. Uplatňuje si paušálne výdavky. Zaplatené poistné na verejné zdravotné poistenie a sociálne poistenie predstavovalo 689 €. Pán Milan ako súkromná osoba prenajíma byt za 610 € mesačne, pričom náklady na správu bytu sú 35 € mesačne. Vypočítajte daňovú povinnosť pána Milana za toto zdaňovacie obdobie.

Riešenie:

ČZD z podnikania = $14\,320 - 8\,592 - 689 = 5\,039$

UZD = $5\,039 - 4\,511,43 = 527,57$

Daň = $527,57 \times 0,15 = 79,14 \text{ €}$

Príjmy z prenájmu = 7 320 €

ČZD z prenájmu = zdaniteľné príjmy z prenájmu – daňové výdavky pri prenájme

Zdaniteľné príjmy z prenájmu = $((610 \times 12) - 500) = 6\,820 \text{ €}$

Preukázateľné výdavky = $(6\,820 / 7\,320) \times (35 \times 12) = 391,31 \text{ €}$

ČZD z prenájmu = $6\,820 - 391,31 = 6\,428,69 \text{ €}$

Daň = $6\,428,69 \times 0,19 = 1\,221,45$

Daň celkom = $79,14 + 1\,221,45 = 1\,300,59 \text{ €}$

Súhrnná daňová povinnosť pána Milana je vo výške 1300,59 €.

Komentár:

Všetky NČZD sa prednostne odpočítavajú z ČZD zo závislej činnosti. Ak toto nie je možné odpočítať z ČZD zo závislej činnosti, až následne sa zostatok môže odpočítať z ČZD z podnikania a inej SZČO.

🗨️ OKRUHY NA DISKUSIU

1. Vysvetlite uplatňovanie nezdaniteľných častí základu dane vzhľadom na dosiahnuté príjmy fyzickej osoby.
2. Zhodnoťte dosahy legislatívnych zmien na prenájom nehnuteľností fyzickej osoby.
3. Vyjadrite svoj názor na zvyšovanie počtu čiastkových základov dane fyzickej osoby a zvyšovanie počtu sadzieb dane z príjmov fyzickej osoby.

🔗 PRÍKLADY NA RIEŠENIE

➔ Príklad 2.104

Pani Eva poberá od roku 2013 starobný dôchodok vo výške 3 078 € ročne. V tomto roku mala zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti vo výške 1 500 €, z čoho bola odvedená preddavkovo daň v sume 247 €, poistné bolo 201 €. Ďalší príjem zdanený preddavkovým spôsobom dosiahol 1 246 €, poistné bolo 167 € a zrazené preddavky boli vo výške 210 €. Manžel v danom roku dosiahol vlastné príjmy vo výške 3 860 €. Manželia majú tri deti, ani jedno však už nemožno považovať za nezaopatrené. Je daňovníčka povinná podať daňové priznanie? Ak áno, vypočítajte výšku daňovej povinnosti.

➔ Príklad 2.105

Zamestnanec pán Emil bol v tomto roku zamestnaný u dvoch zamestnávateľov, v čase od 1. 1. do 31. 10. u zamestnávateľa A, kde jeho hrubé príjmy dosiahli 8 730 €, poistné bolo 1 435 € a preddavky na daň 164 €. Potom bol v novembri evidovaný na úrade práce a v decembri absolvoval brigádu u zamestnávateľa B, kde sumár príjmov dosiahol výšku 980 €, poistné odvody boli vo výške 83 € a preddavky na daň dosiahli 73 €. Daňovník nie je poberateľom žiadneho dôchodku. Uplatňuje si NČZD aj na manželku (evidovanú na úrade práce) ako vyživovanú osobu, ktorej vlastný príjem dosiahol 590 €. Vypočítajte výšku daňovej povinnosti pána Emila.

➔ Príklad 2.106

Daňovníčka je na rodičovskom príspevku od 1. 1. do 31. 12. daného kalendárneho roka. Na základe zmluvy prednášala v materských centrách, kde získala hrubý príjem vo výške 184 €. V mesiacoch január až máj dosiahla ďalšie príjmy zo závislej činnosti v celkovom úhrne 520 €, povinné poistné bolo 64 € a preddavky z tohto príjmu neodvádza. V novembri a decembri získala príjem zo závislej činnosti vo výške 920 €, poistné bolo 135 € a preddavok na daň podľa § 35 dosiahol 155 €. Má daňovníčka povinnosť podať daňové priznanie?

➔ Príklad 2.107

Daňovníčka dosiahla v tomto roku hrubé príjmy od dvoch zamestnávateľov a ani u jedného nemala podpísané daňové vyhlásenie. U zamestnávateľa A dosiahla príjem 14 300 €, odvedené poistné bolo 2 305 €, preddavky na daň z príjmu 505 €. U zamestnávateľa B dosiahla príjem 10 000 €, odvedené poistné dosiaholo sumu 1 540 € a preddavky na daň z príjmu boli 301 €. Vypočítajte daňovú povinnosť, ak daňovníčka má jedno dieťa vo veku 26 rokov.

77. Daň z bytov sa vypočíta ako

📄 VZOROVÝ PŘÍKLAD 2.28

V trojposchodovom bytovom dome v Čadci (okresné mesto) so zastavanou plochou 280 m² sú na každom poschodí dva rovnako veľké byty s podlahovou plochou 130 m². Správca dane stanovil sadzbu dane pre byty, nebytové priestory a stavby na bývanie na 0,33 €/m². Určite výšku daňovej povinnosti daňovníkov, ak:

- všetky byty sú v osobnom vlastníctve fyzických osôb,
- jeden byt je v osobnom vlastníctve fyzických osôb,
- žiadnen byt nie je vlastníctvom fyzických alebo právnických osôb.

Riešenie:

- Všetky byty sú v osobnom vlastníctve fyzických osôb.*

Daň = ZD x sadzba

$$\text{Daň} = 130 \times 0,33 = 42,90 \text{ €}$$

Daňová povinnosť daňovníka, ak všetky byty sú v osobnom vlastníctve fyzických osôb, je 42,90 €.

Komentár:

Každý vlastník bytu podá daňové priznanie do 31. 1. nasledujúceho roku, v ktorom mu vznikla daňová povinnosť. Správca dane (obecný úrad) mu do 15. 5. doručí platobný výmer a daňovník zaplatí daň z nehnuteľností vo výške 42,90 € najneskôr do 30. 5., t. j. do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia platobného výmeru.

- Jeden byt je v osobnom vlastníctve fyzických osôb.*

$$\text{Daň} = 130 \times 0,33 = 42,90 \text{ €}$$

Daňová povinnosť daňovníka, ak jeden byt je v osobnom vlastníctve fyzických osôb, je 42,90 €.

Komentár:

Vlastník bytu (fyzická osoba) podá daňové priznanie a zaplatí daň z bytov. Za ostatné byty podá daňové priznanie a zaplatí daň z bytov vlastník alebo správca bytového domu.

- Žiadnen byt nie je vlastníctvom fyzických alebo právnických osôb.*

$$\text{Daň} = 280 \times (0,33 + 3 \times 0,33) = 280 \times 1,32 = 369,60 \text{ €}$$

Daňová povinnosť daňovníka, ak žiadnen byt nie je vlastníctvom fyzických alebo právnických osôb, je 369,60 €.

📄 VZOROVÝ PRÍKLAD 3.5

Tuzemský podnikateľ nakúpil v Taliansku (platiteľ DPH) tovar za nákupnú cenu 450 € a následne ho s prirážkou 100 € predal veľkoskladu. Veľkosklad nalepoval etikety s pridanou hodnotou 50 €. Takto upravený tovar nakúpil druhý veľkosklad a tovar balil do kartónov s prirážkou 100 €. Tovar potom išiel cez podnikateľa ku konečnému spotrebiteľovi s PH 200 €, pričom tento podnikateľ nebol platiteľ DPH. Vypočítajte výšku odvedenej DPH do štátneho rozpočtu, pričom sadzba DPH je 20 %.

Riešenie:

DPH – uplatňovanie dane pri nákupe z krajín EÚ (intakomunitárne nadobudnutie tovaru)										
Príslušný stupeň	Nákupná cena bez DPH	Odpočítateľná daň	Nákupná cena s DPH	Pridaná hodnota	Clo, spotrebná daň	Základ dane	Daň	Predajná cena s DPH	Zúčtovanie so ŠR	Sadzba dane
1. a	450	–	–	0	0	450	90	540	90	20 %
1. b	450	90	540	100	0	550	110	660	20	20 %
2.	550	110	660	50	0	600	120	720	10	20 %
3.	600	120	720	100	0	700	140	840	20	20 %
4.	700	140	840	200	0	–	–	1 040	–	20 %
Spolu daň									140	

Odvod do štátneho rozpočtu po všetkých obchodných vzťahoch dosiahol výšku 140 €.

Komentár:

Pri nákupe tovaru v rámci členských krajín EÚ od platiteľa DPH nakupuje tuzemský podnikateľ tovar bez DPH a následne tovar podlieha zdaneniu v Slovenskej republike. Pri samozdanení slovenský podnikateľ nie je povinný vystavovať faktúru.

Konečná cena pre spotrebiteľa je a výška odvodov do štátneho rozpočtu je

↪ Príklad 3.18

Firma X nakupuje výrobky za 180 € s DPH a predáva ich s pridanou hodnotou 50 €. Firma Y spomenuté výrobky spracúva s prirážkou 160 €. Následne výrobky nakupuje firma Z s prirážkou 300 € a tá ich predáva firme T, ktorá ich ponúka konečnému spotrebiteľovi s pridanou hodnotou 400 €. Vypočítajte konečnú cenu pre spotrebiteľa, ak všetky firmy sú platitelia DPH a používajú platnú sadzbu DPH.

Riešenie:

DPH										
Príslušný stupeň	Nákupná cena bez DPH	Odpočítateľná daň	Nákupná cena s DPH	Pridaná hodnota	Clo, spotrebná daň	Základ dane	Daň	Predajná cena s DPH	Zúčtovanie so ŠR	Sadzba dane
1.										
2.										
3.										
4.										

Konečná cena pre spotrebiteľa je a výška odvodov do štátneho rozpočtu je

↪ Príklad 3.19

Posúďte ekonomické výsledky spoločnosti z hľadiska DPH. Určite termín registrácie a druh registrácie.

Riešenie:

Obdobie	Tržby z predaja tovaru	Výsledok hospodárenia	Kumulovaný obrat
Január 2020	130	-1 000	
Február 2020	91	-450	
Marec 2020	1 108	0	

Výpočet spotrebnej dane: $4,94 \text{ hl} \times 1\,080 \text{ €} = 5\,335,20 \text{ €}$

Vyskladnených 12 litrov liehu, ktoré boli použité na výrobu liekov, je oslobodených od spotrebnej dane z liehu.

Daňová povinnosť podniku Gremi je 6 804 € a Lamor 5 335,20 €.

VZOROVÝ PŘÍKLAD 3.10

Fyzická osoba Jozef Mrkva, ktorý je ovocinár, si z vlastnej úrody sliviek nechal vypáliť 45 l alkoholu s obsahom 52 % v liehovare na pestovateľské pálenie ovocia. Vypočítajte výšku sadzby spotrebnej dane z liehu pre fyzickú osobu Jozefa Mrkvu.

Riešenie:

45 l s obsahom 52 %, t. j. $[(45 \times 52) / 100] = 23,40 \text{ l}$ čistého alkoholu⁵⁵

$23,40 \text{ l} = 0,234 \text{ hl}$

Výpočet spotrebnej dane: $0,234 \text{ hl} \times 540 \text{ €} = 126,36 \text{ €}$ ⁵⁶

Výška spotrebnej dane z liehu pre Jozefa Mrkvu je vo výške 126,36 €.

Komentár:

Pri výpočte spotrebnej dane z liehu použijeme zníženu sadzbu dane, pretože sú splnené podmienky na pestovateľské pálenie ovocia, t. j. najviac do množstva 43 l čistého alkoholu pre jedného pestovateľa a jeho domácnosť za jedno výrobné obdobie.

VZOROVÝ PŘÍKLAD 3.11

Fyzická osoba Peter Trenčan, ktorý je ovocinár, si z vlastnej úrody jablák a marhúľ nechal vypáliť 224 l alkoholu s obsahom 52 % v liehovare na pestovateľské pálenie ovocia. Vypočítajte výšku sadzby spotrebnej dane z liehu pre Petra Trenčana.

Riešenie:

224 l s obsahom 52%, t. j. $[(224 \times 52) / 100] = 116,48 \text{ l}$ čistého alkoholu

$116,48 \text{ l} - 43 \text{ l} = 73,48 \text{ l}$

$73,48 \text{ l} = 0,7348 \text{ hl}$ a $43 \text{ l} = 0,43 \text{ hl}$

Výpočet spotrebnej dane:

$0,43 \text{ hl} \times 540 \text{ €} = 232,20 \text{ €}$

$0,7348 \text{ hl} \times 1\,080 \text{ €} = 793,584 \text{ €} = 793,58 \text{ €}$

⁵⁵ Alkoholom sa rozumie etylalkohol v zmesi s inými alkoholmi a prchavými látkami, pričom objemová koncentrácia alkoholu sa zistí a vypočíta spôsobom podľa osobitného predpisu.

⁵⁶ Podľa zákona č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v § 12 ods. 6 platiteľ dane je povinný vypočítať daň sám, ak však daňová povinnosť vznikne podľa osobitných predpisov uvedených v § 10 ods. 1 písm. h) a i), daň vypočíta colný úrad. Daň sa zaokrúhľuje na eurocenty do 0,005 € nadol a od 0,005 € vrátane nahor.

Spotrebná daň z elektriny⁸²

60. Predmetom dane z elektriny je
61. Základom dane je množstvo elektriny vyjadrené
62. Sadzba dane na elektrinu sa ustanovila od 1. januára 2010 vo výške
63. Daň sa vypočíta ako

VZOROVÝ PRÍKLAD 3.29

Spoločnosť Energo, s. r. o., je energetický podnik, ktorý vyrába, distribuuje a dodáva elektrinu konečnému spotrebiteľovi. Od 1. 4. do 30. 4. 2021 dodal Energo, s. r. o., elektrinu v celkovom objeme 20 000 MWh svojim zmluvným odberateľom. Spoločnosť Vláčik, s. r. o., ktorá podniká v oblasti cestovného ruchu a používa elektrinu na prevádzku historického vlaku, ktorým prepravuje osoby po Nitrianskom kraji, dodal 9 000 MWh. Spoločnosť Nákupy, s. r. o., dodal 11 000 MWh elektriny, ktorá prevádzkuje nákupné centrum v Banskej Bystrici. Spoločnosť Energo, s. r. o., spotrebovala časť elektriny aj na vlastnú prevádzku v objeme 2 500 MWh. Určite, kto je daňový dlžník a aká vysoká je jeho daňová povinnosť a dokedy je povinný ju uhradiť.

Riešenie:

Od dane bude oslobodená elektrina pre spoločnosť Vláčik, s. r. o., pretože elektrinu používa na prepravu osôb v rámci podnikania, t. j. 9 000 MWh.

Množstvo elektriny, z ktorého vznikla daňová povinnosť dodaním a spotrebou:

$$11\,000\text{ MWh} + 2\,500\text{ MWh} = 13\,500\text{ MWh}$$

$$\text{Spotrebná daň z elektriny} = 13\,500\text{ MWh} \times 1,32\text{ €/MWh} = 17\,820\text{ €}$$

Daňová povinnosť vznikne 30. 4. 2021 a Energo, s. r. o., je povinná najneskôr do 25. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom jej vznikla daňová povinnosť (t. j. do 25. 5. 2021), podať colnému úradu daňové priznanie vyhotovené podľa vzoru ustanoveného všeobecne záväzným právnym predpisom a v rovnakej lehote zaplatiť daň vo výške 17 820 €.

⁸² Právna úprava tejto dane je obsiahnutá v § 4 až § 15b zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu v z. n. p.